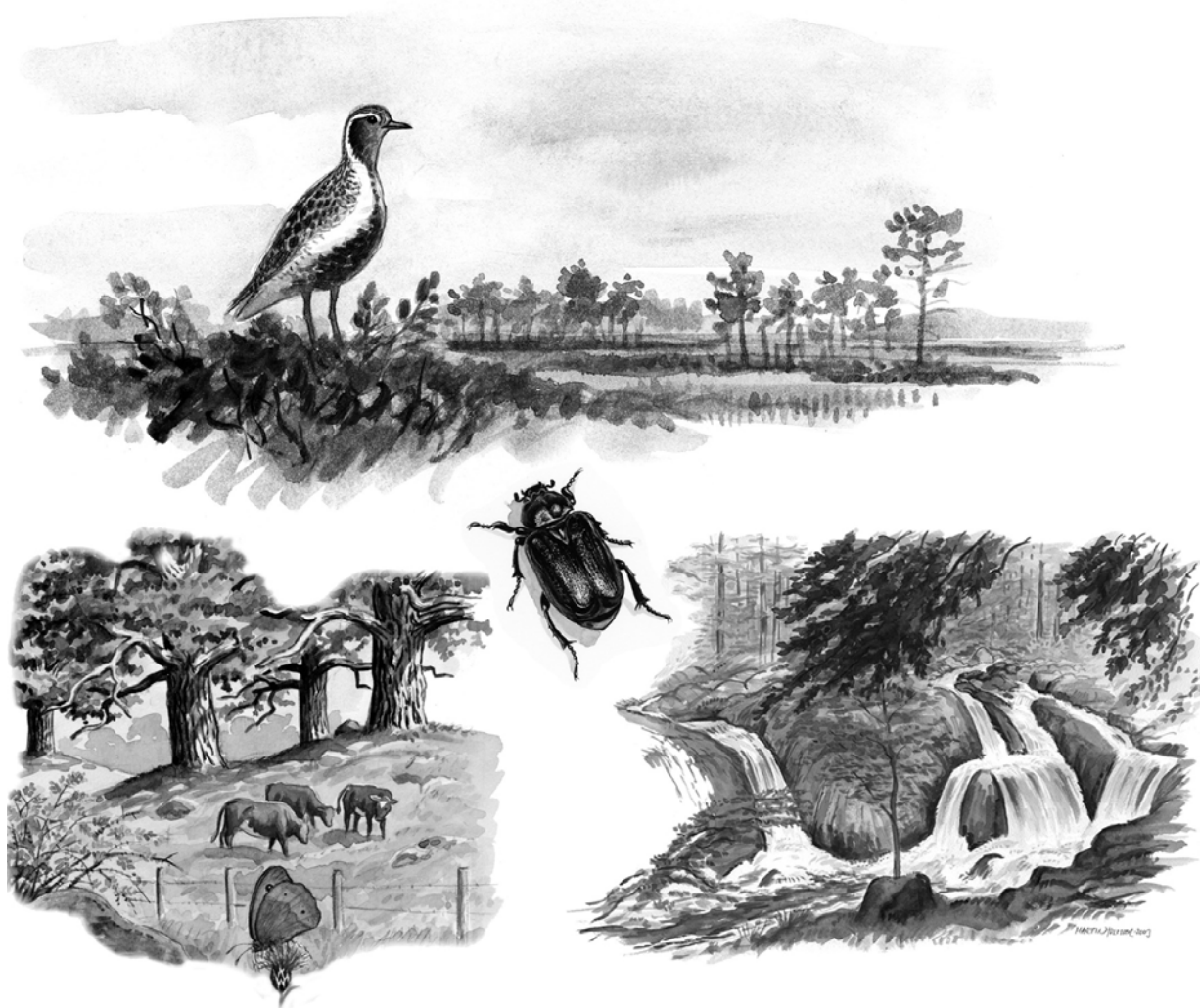




LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0540073 Uggleberget



EU:s medlemsländer bygger upp ett sk. "ekologiskt nätverk" av naturområden som kallas Natura 2000. Livsmiljöerna för vilda djur och växter krymper i snabb takt och många arter hotas av utrotning. Länderna i EU samarbetar därför för att försöka bevara det europeiska växt- och djurlivet. Arbetet grundas på två EU-direktiv, fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet.



Natura 2000-områden i Västra Götalands län

I Västra Götalands län finns 406 av regeringen beslutade Natura 2000-områden (t.o.m. år 2004) som sammanlagt har en yta av cirka 240 900 hektar. Avsikten med områdena är att bevara speciella, i EU direktiven bestämda naturtyper och arter. I länet förekommer 54 av dessa naturtyper och 95 djur- och växtarter. Arbetet med att utse områden har pågått sedan EU-inträdet 1995. Naturtyperna kan sammanfattas i följande kategorier och täcker cirka hälften av den totala ytan.

- Berg / hållmark, 3 800 ha
- Odlingssmark / hed, 3 506 ha
- Lövskog, 5 248 ha
- Barrskog, 8 475 ha
- Våtmark / hed, 14 218 ha
- Sötvatten, 21 567 ha
- Sötvatten, Vättern, 60 000 ha
- Hav / kust, 25 304 ha

Bevarandeplanen

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden, vad som kan skada eller påverka naturvärdena samt vad som krävs för att de ska finnas kvar. Planen ska också underlätta vid tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplaner utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Planen kan dock revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den sägs vara ett "*levande dokument*". Det är därför aldrig för sent att bidra med kunskap och synpunkter, kontakta gärna Länsstyrelsen. När bevarandeplanen ändras medför det att den måste fastställas på nytt. Markägare och andra berörda ges då nytt tillfälle att lämna synpunkter om ändringarna är av betydelse.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada Natura 2000-områdenas värden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det gäller även åtgärder utanför Natura 2000-området (regleras av miljöbalken). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett område bör man samråda med länsstyrelsen innan man påbörjar en åtgärd. Om det rör sig om en skogsbruksåtgärd ska istället samråd hållas med skogsvårdsstyrelsen innan en åtgärd påbörjas.

Mer information

Länsstyrelsen - www.o.lst.se - Telefon 031-60 50 00 vx. - E-post: natura2000@o.lst.se

Skogsvårdsstyrelsen - www.svo.se - Telefon 033-17 73 30 vx. - E-post: svs@svsvg.svo.se

Naturvårdsverket - www.naturvardsverket.se



Om lagstiftningen som Natura 2000 bygger på

Ett Natura 2000-områdes juridiska status bestäms av flera paragrafer i miljöbalken. Förutom bestämmelser om områdesskydd och tillståndsprövning enligt 7 kap. miljöbalken är Natura 2000-områden även riksintresseområden enligt 4 kap. 1 och 8 §§ i miljöbalken, vilket innebär att Natura 2000-bestämmelserna får en tydlig koppling till en rad andra lagar som rör markanvändning. Bestämmelser som rör miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), tillsyn och ersättningsfrågor m.m. i Natura 2000-områden finns även i miljöbalkens kapitel 6:1 och 7, 11:9, 17:3, 19:2, 21:7, 29:4 och 31:4 och 5 kap. MB samt i förordningen om områdesskydd (1998:1252).



LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

BEVARANDEPLAN

Fastställd

2005-08-15

Diarienummer:

511-19644-2005

Enligt sändlista

Naturvårdsenheten

Sofia Åström

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0540073 UGGLEBERGET

Kommun: Töreboda Områdets totala areal: 17 ha

Områdestyp: pSCI Biogeografisk region: Boreal

Naturtyper och arter som måste bevaras i området:

8230 - Pionjärvegetation på silikatrika bergytor

9010 - Västlig taiga*

91D0 - Skogbevuxen myr*

Bevarandeplanen behöver uppdateras!

Enligt nuvarande kunskap om området vet vi att

även följande naturtyper finns:

8220 - Silikatbranter

följande naturtyper inte finns eller inte har naturtypsstatus:

8230 - Hällmarkstorräng

Utvecklingsmark till ytterligare naturtyper kan finnas. Detta är viktigt att ta hänsyn till.

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000-området är att de naturtyper och arter som finns i området (se förteckningen) ska bevaras långsiktigt. Varje naturtyp och art ska bidra till att upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus inom sin biogeografiska region. Det här området utgör därför en viktig del i det ekologiska nätverk av områden som Natura 2000 bygger på.

De främsta syftet är att bevara ett kärnområde med urskogsartad granskog samt en tallbevuxen mosse.

Regeringen fattade beslut om att föreslå området till Natura 2000-nätverket i december 1995.

Beskrivning av området

Uggleberget är uppbyggt av gnejs men näringsrikare bergarter kan spåras på flera ställen i branten. Jordarna utgörs av moräner. Uppe på Uggleberget finns hällmarkspartier med tunt jordtäckte. Ett antal block finns utmed västbrantens bas.

Ugglebergsmossen är en svagt välvd tallmosse av skvattramstyp. Trädskiktet glesnar mot centrum av mossen. Några av dem är relativt gamla. Väster om Ugglebergsmossen finns ett brandfält på ca 1 ha, där det brann 1990. I de sydvästra delarna av området finns ett bestånd med grova och högvuxna tallar. Under dem tränger gran och björksly upp.

Öster om Ugglebergsmossen finns en urskogsartad granskog, huvudsakligen i Ugglebergets västvända brant. Granarna i beståndet är upp till 200 år. Mot norr minskar skogens ålder successivt. I slutningen ligger ett myller av mycket grova lågor av främst gran. Flera av lågor är mycket gamla. Lågor och döda

träd finns relativt långt norrut i branterna medan skogen nedanför berget och ut på sumpigare mark norr om mossen är yngre och kulturpåverkad.

Den rika förekomsten av död ved, och det faktum att skogen varit ostörd under lång tid, har gjort att det finns en värdefull kryptogamflora i området. Arter som förekommer är t ex terpentimossa, kornknutmossa, stubbträdmossa och vedtrappmossa, varav de två sistnämnda är rödlistade (hotkategori missgynnad, nt). I de sippervattenvåta bergväggarna i branten finns en artrik mossflora med bland annat den ovanliga och rödlistade bäcksidenmossan (hotkategori missgynnad, nt). Ett par värdefulla svampar som noterats är gränsticka och slätsvamp. Insektsfaunan innehåller många gammelskogsarter varav flera är ovanliga vedlevande skalbaggar.

Grön sköldmossa är en art som är listad i habitatdirektivets annex 2, samt är rödlistad (hotkategori missgynnad, nt). Tidigare observationer av arten finns från granskogen öster om Ugglebergsmossen och det bör undersökas om arten finns kvar i området.

Bevarandemål

Området ska bestå av urskogsartad granskog och tallmosse. Strukturer som gamla och grova träd samt död ved ska finnas i stor utsträckning eftersom de är viktiga för många fågelarter, mossor, lavar och svampar som har höga krav på skoglig kontinuitet.

Exempel på uppföljningsbara bevarandemål beskrivs under respektive naturtyp och art. Vilka av dessa mål som kommer att användas i området bestäms då basinventeringen är genomförd. Efter denna inventering kommer också x, y eller liknande mål ersättas med siffror och arter. Mål inom parantes är preliminära och kan komma att justeras.

Markägareförhållanden

Privat

Vad kan påverka negativt

Förutom den negativa påverkan som beskrivs för respektive naturtyp och art påverkar även följande faktorer området negativt:

- På längre sikt är det tveksamt om området är stort nog att långsiktigt kunna bevara populationer av de gammelskogsarter som finns där. Det är därför angeläget att skydda eventuella andra partier med äldre barrskog i närområdet.
- Slutavverkningar i angränsande bestånd kan skada området genom att öka risken för vindskador. En skyddande skärm kring reservatet bör därför lämnas.
- Området kan skadas av luftburna föroreningar.
- Skogsbruksåtgärder annat än i naturvårdssyfte.*

*åtgärder som regleras av reservatets föreskrifter

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Området är skyddat som naturreservat. Eventuellt finns behov av att skydda ytterligare partier med äldre skog i direkt anslutning till reservatet, alternativt tydliggöra att en skyddsskärm mot reservatet bör sparas vid slutavverkningar. Behovet av utökat skydd bör ses över före 2010.

Skötsel.

Området bör även i fortsättningen lämnas utan skötsel, så som beskrivits i reservatets skötselplanen.

Bevarandestatus

Bevarandestatus beskrivs för respektive naturtyp och art.

Uppföljning av naturtyper och arter

De i bevarandeplanen angivna målen ska följas upp.

Bevarandemålen följs upp med olika tidsintervall beroende på vilken naturtyp eller art som berörs. Naturtyper som inte kräver skötsel följs upp stickprovvis med glesa tidsintervall liksom arter som till exempel förekommer på många lokaler eller som inte är hotade i så hög grad. Områden som vid basinventeringen inte konstateras ha gynnsam bevarandestatus följs upp regelbundet tills gynnsam bevarandestatus uppnåts. Samtliga områden ska följas upp om de innehåller arter och naturtyper som är sällsynta, särskilt viktiga för biologisk mångfald eller kräver regelbunden skötsel.

Dokumentation

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv samt områden med geografiska bestämmelser.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1992: Skötselplan för naturreservatet Uggleberget. Beslut 1992-01-10.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 2. Medd. 2/91.

Naturtyper, djur- och växtarter som speciellt måste bevaras i området

8230 Pionjärvegetation på silikatrika bergytor

Beskrivning: Inom reservatet finns gott om partier med blockrik mark och även hållmarker som eventuellt kan föras till denna naturtyp. Arealen är mycket osäker. Det är troligt att dessa partier istället bör klassas som 8220 Klippvegetation på silikatrika bergssluttningar eller ingå i naturtypen 9010 Västlig taiga.

Generellt sett utgörs naturtypen av tidvis mycket torra, silikatrika bergytor med pionjärvegetation som domineras av fetbladsväxter, mossor och lavar. Naturtypen är i regel beroende av bete eller tillfälliga störningar i form av brand.

Naturtypen är känslig för uteblivna störningar, igenväxning av omgivande marker, ökad näringstillförsel samt förändrad markanvändning och exploatering. Naturtypen är också känslig för minskning av populationerna hos de typiska arterna.

Bevarandemål: Areal:
- Arealen pionjärvegetation på silikatrika bergytor ska vara minst X hektar.

Struktur och funktion:
- Träd- och busktäckningen ska understiga X (5) %.

Typiska arter:
- Förekomsten och täckningsgraden av typiska lavar och kärlväxter ska bibehållas eller öka, d.v.s. det ska finnas minst X st av de typiska arterna i minst Y av provytorna.

Negativ påverkan: Förutom den negativa påverkan som beskrivs i den övergripande delen av bevarandeplanen påverkar även följande faktorer naturtypen negativt:
- Brist på störningar, i form av bränder, kan orsaka igenväxning och negativa förändringar av vegetationen.
- Igenväxning i markerna runt naturtypen ger en ökad beskuggning vilket kan orsaka förändringar av vegetationen.
- Kvävenedfall kan skapa eutrofiering, med negativa effekter på bland annat lavar.

Bevarandeåtgärder: De åtgärder som berör denna naturtyp är de som beskrivs i den övergripande delen av bevarandeplanen.

Bevarandestatus: Avvakta basinventering.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

9010 Västlig taiga*

Beskrivning:

De delar av området som inte omfattas av Ugglebergsmossen utgörs huvudsakligen av västlig taiga. De urskogsartade skogarna öster om mossen, i Ugglebergets västra brant, domineras av gran. Ovanför branten finns en lavrik hållmarkstallskog. Nedanför branterna i områdets norra del finns ett skogsparti på ca 4.5 ha med yngre, kulturpåverkad skog som på sikt kan komma att klassas som västlig taig. Väster om Ugglebergsmossen finns ett brandfält på ca 1 ha och i sydväst finns ett bestånd med mycket grov och högvuxen tall. Kryptogamfloran är rik, framför allt i branten där det finns en stor mängd grova och gamla lågor.

Med västlig taiga menas generellt naturliga, gamla, boreala och hemiboreala skogar samt yngre successioner som utvecklas naturligt efter brand eller omfattande stormfällningar och brukar benämnas "naturskog" eller "naturskogsartad skog". Med naturliga, gamla skogar menas skogar som bibehållit en stor del av den naturliga skogens artsammansättning, åldersvariation och ekologiska funktion. Dessa skogar kan ha en viss mänsklig påverkan genom exempelvis plockhuggning, men de har aldrig omfattats av större kalavverkningar. De hyser en rad hotade arter bland mossor, lavar, svampar och evertebrater (främst skalbaggar). Brand präglade förr i hög grad skogarna i den boreala regionen och många hotade arter är beroende av förekomst av död ved, träd i olika successionsstadier och bränd ved.

Naturtypen är känslig för bruten kontinuitet i trädskiktet och åtgärder som motverkar eller hindrar naturlig åldersspridning och artsammansättning. Den är till stor del beroende av att naturlig dynamik pågår och att det finns stor förekomst av t.ex. död ved, gamla och grova träd. Fuktiga delar är känsliga för störning av hydrologin. Tallskogen är känslig för graninväxt, vilket tidigare hållts undan av brand som varit en naturlig störningsfaktor i detta område. Små områden med västlig taiga är dock känsliga för brand inom området, eftersom arterna och mycket av deras substrat då helt skulle kunna försvinna. Naturtypen är också mycket känslig för fragmentering och exploateringsåtgärder.

<i>Bevarandemål:</i>	<p>Areal</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arealen västlig taiga ska vara minst x (6) ha eller öka. - Arealen tallskog (där tall utgör mer än 70 % av virkesförrådet) ska vara minst x ha eller öka. <p>Struktur och funktion</p> <ul style="list-style-type: none"> - Det ska finnas minst x m³ död ved per ha. (Relationen död ved/levande ved ska vara minst 1/5.) - Träd av utländskt ursprung (t.ex. contortatall och olika ädelgranar) får inte finnas i området. - Naturvårdsbränning eller naturliga bränder ska genomföras på x hektar (eventuellt utanför området) varje x-årsperiod. (Med "naturvårdsbränning" menas att minst x m³ ved och minst x träd grövre än x cm dbh lämnats per ha.) - Efter brand ska det finnas för yngning av tall, i undergrupp tallskog av lingonris-typ, 18 år efter brand med minst x stammar över 1 m höjd och stammar högre än 2 m höjd av sälg, rönn och asp i mer än x (80) % av provytorna. - Sumpskogarna ska ha en ostörd hydrologi. Eventuella diken med avvattnande effekt ska vara igenlagda senast år (2030). <p>Typiska arter</p> <ul style="list-style-type: none"> - Minst x av de typiska lavararterna ska förekomma i minst x % av provytorna. - Minst x av de typiska mossarterna (långfliksmossa, terpentinnmossa, kornknutmossa, vedtrappmossa) ska förekomma i minst x % av provytorna. - Minst x av de typiska kärlväxterna (linnéa, eventuellt mjölkört på brandfältet) ska förekomma i minst x % av provytorna. - Minst x av de typiska vedsvamparna (gränsticka) ska förekomma i minst x % av provytorna. - Antalet häckande par av de typiska fågelarterna (spillkråka, pärluggla, järpe) ska vara minst x, y respektive z.
<i>Negativ påverkan:</i>	<p>Förutom den negativa påverkan som beskrivs i den övergripande delen av bevarandeplanen påverkar även följande faktorer naturtypen negativt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Då området endast är 6 ha stort kan det få betydligt minskade värden om det tillåts brinna. Eventuella hyggesbränningar/naturvårdsbränningar i närområdet är dock gynnsamma. - På längre sikt är det tveksamt om området är stort nog att långsiktigt kunna bevara populationer av de gammelskogsarter som finns där. Det är därför angeläget att skydda eventuella andra partier med äldre barrskog i närområdet.
<i>Bevarandeåtgärder:</i>	De åtgärder som berör denna naturtyp är de som beskrivs i den övergripande delen av bevarandeplanen.
<i>Bevarandestatus:</i>	Avvakta basinventering.
<i>Uppföljning:</i>	Se tillsvi vidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

91D0 Skogbevuxen myr*

Beskrivning: Ugglebergsmossen är en tallmosse av skvattramtyp. Här dominerar skvattram och bärris som odon, lingon, kråkbär och ljung. På älgspillning har den röda parasollmossan noterats. Trädskiktet glesnar något mot centrum av mossen. Enstaka tallar på mossen är relativt gamla.

Naturtypen beskrivs generellt sett som myrar som är skogbevuxna med barr-, bland- eller lövskog. Krontäckningen skall vara minst 25 %. Samtliga tallmossar räknas till denna typ, medan de skogbevuxna kärren får ha en krontäckning på högst 70 %. Vid tätare krontäckning räknas de till sumpskog. Vegetationen domineras av bl.a. glasbjörk, tall, gran, ris, starr och vitmossarter.

Naturtypen är känslig för bruten kontinuitet i trädskiktet och åtgärder som motverkar eller hindrar naturlig åldersspridning och artsammansättning. Den är till stor del beroende av att naturlig dynamik pågår och att det finns stor förekomst av t.ex. död ved, gamla och grova träd. Naturtypen är känslig för störning av hydrolog och hydrokemi. Det är viktigt att rätt växtbetingelser och pH för vitmossor finns. Naturtypen är också känslig för minskning av populationerna hos de typiska arterna.

Bevarandemål: Areal
-Arealen skogsbevuxen myr ska vara minst x (6) hektar.

Struktur och funktion
- Det ska finnas minst x m³ död ved per ha. (Relationen död/levande ved skall i objektet uppgå till minst 1:5)
- Hela arealen skall ha ostörd hydrologi.

Typiska arter
- Minst x av de typiska kärleväxtarterna ska förekomma i minst x % av provytorna.
- Minst x av de typiska mossarterna (stubbspretmossa, terpentimossa, kornknotmossa) ska förekomma i minst x % av provytorna.

Negativ påverkan: Förutom den negativa påverkan som beskrivs i den övergripande delen av bevarandeplanen påverkar även följande faktorer naturtypen negativt:

- Markberedning, dikning, dikesrensning, vägbyggen i området och annat som kan förändra hydrologin och hydrokemin negativt vilket kan leda till konsekvenser för vegetation samt för bildning och nedbrytning av torv.*
- Markberedning, dikning, dikesrensning, vägbyggen i angränsning till området och annat som kan förändra hydrologin och hydrokemin negativt vilket kan leda till konsekvenser för vegetation samt bildning och nedbrytning av torv.
- Kalkning, gödsling och/eller spridning av aska i eller i angränsning till området kan skadanaturtypen genom luftburen deposition eller genom att vatten som försörjer området fått ändrad hydrokemi uppströms.

*åtgärder som regleras av reservatets föreskrifter

Bevarandeåtgärder: De åtgärder som berör denna naturtyp är de som beskrivs i den övergripande delen av bevarandeplanen.

Bevarandestatus: Avvakta basinventering.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.
